

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 27.

Trefschdeenâ, 5. (17.) Juli.

1872.

Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Etspedisija Westhorn L. (Reyher) gahmatu bodde Jelgawâ.

Rahditajs: Wisjaunafahs sinnas. Daschadas sinnas. Keisars Behteris I. tas Leelais. Johziga druzjina. Mannai mihtafai. Abildas. Labbibas un pretschu tirgus. Raudas tirgus. Sluddinasthanas.

Wisjaunafahs sinnas.

Behterburgâ 1. Juli. Schodeen 15. winnestu wilkschanâ no pirmahs 5 prazentu walstis aistleenschanas biletchem schiee nummuri winnejschi:

200,000 rubl.	fehrija	13696	Nr. 22,
75,000 "	"	5585	" 18,
40,000 "	"	19830	" 30,
25,000 "	"	17474	" 48.

3 winnesti pa 10,000 rubl.: fehrija 10854 Nr. 10, fehrija 14164 Nr. 15, fehrija 18083 Nr. 37.

5 winnesti pa 8000 rubl.: fehrija 14629 Nr. 35, fehrija 6108 Nr. 49, fehrija 11626 Nr. 37, fehrija 15049 Nr. 7, fehrija 14280 Nr. 3.

8 winnesti pa 5000 rubl.: fehrija (5327) Nr. 31, (5055) Nr. 10, (12971) Nr. 18, (18299) Nr. 13, (9268) Nr. 24, (5036) Nr. 24, (12444) Nr. 14, (705) Nr. 17.

20 winnesti pa 1000 rubl.: (17316) Nr. 6, (7568) Nr. 33, (12332) Nr. 23, (3154) Nr. 23, (9587) Nr. 9, (10609) Nr. 9, (10601) Nr. 48, (3359) Nr. 21, (12873) Nr. 31, (1479) Nr. 25, (1778) Nr. 44, (8261) Nr. 19, (19570) Nr. 36, (13871) Nr. 14, (2717) Nr. 50, (4508) Nr. 40, (6792) Nr. 19, (13241) Nr. 36, (2656) Nr. 50, (16496) 21.

R. S—z.

Us **Rihgas-Dinaburgas** dselsjella ne tablu no Kurtesmuischas stajones 27. Juni norikfusi nelaimē; raitu rindai wehl teffoht weens strahdneefs, biletneefs wahedâ Purmann, irr mehginajis jau isleht un zaur to nahzis starp ritteneem un tayspis nojis. Tahlata nelaimē nau norikfusi.

— **Rihgas** willas tirgus schogadd tays turrechts 19., 20. un 21. Juli.

Behterburga. Geograf. beedribâ Stariški k. irr daschadas sinnas preekschâ zehlis par tahm juhras dallahm, kas Siberijas rihta kraustus apfallo. Daschadas dilluma mehrijchanas israh-dijuschas, ka Ochozka juhrâ leelakais dillums bijis no 350 assehm, Japanes juhras widdus bijis 1600 asfes dilsch (wairahf kâ 3 werstes). 200 juhdjes no Kuriku fallahm wigahjuschu weenu, kur pee 2100 assehm wehl nau atradduschu dibbeu.

— **Karra** deenesta liffumu komissione par Siberijas eedschwotajem pahrspreedama irr to par sawu padohmu isteikusi, ka tillab Tobolskas kâ Tomskas, Zeniseiklas un Jakuzkas apgabals daschas aplahrsstaigutu ziltis, kas us tableem gabbaleem iskaiisti, bes pee-einameem zelleem pa kalneem, mescheem un fep-pehm staigaledami dsihwo, buhtu no karra deenasta wehl atlaischami, jo tas labbumis buhtu masahs ne kâ tahs gruhstibas, kamehr winnus turp nodabuhn, kur armijas stahw.

Bismarcks us sawas muischas gribbedams arpuhstees tohp arri tur zaur daschdaschadeem luhgshanas rakteem sawâ meerâ trouzchts, tâ ka zaur awisehm leel sinnamu darriht, ka wiffi tahdi raksti atbildas abtraki lai negaida, ka kamehr firsts buhs us Berlini atpakkal nahzis.

Franzija. Wiffas tahs partijas, kas tautas kapulzē us to strahda, ka Franzijâ warrenu arkal briedwaldiba just un weenas galwas waldiba (monarkia) weelâ stahtees, beidsamajâ laikâ stipri mettahs us weenu rohku un darra presidentam daubf ruhku deenu. Bij jau parwana, ka monarkisti effoht nodoh-majuschu pakluffu kahdu warras darbu pret Tjeru un taggadejo waldibu idarriht un ka arri augstais generalis Mak Mahons effoht winnem sawu preekschawinu apfobljiss. Pa laimi tais paschâs deenâs bij pee Tjera funga leelakas waktara weesibas un Mak Mahons bij pirmâis no weeseem un zaur to gribbejis gaischi parahdiht, ka winch irr un paleel padewihgs presidentam un nemertahs ar teem, kas pakluffu pret waldibu strahda. Tjeram tappuschas preekschâ liktas wiffas tahs sinnas, kas pakluffu isdsirtas. Tjers atteizis pilnâ meerâ: To es wiffu jau pars arri sinnu, bet es winnus it nemas nebihstohs! S.

Daschadas sinnas.

No eelschsemmehm.

Baltijas generalgubernators, firsts Bagration 22. Juni ar danisfluggi nobrauzis us Behenawu, no kurrenes tad dewees us Behweli. Atpakkal nahbdams no Behweles bubshoht braukt zaur Willandi, Tshrpattu, Walku un Walmeeri.

Kursemmes gubernatoram no eelschleetu minister funga irr sinnams darrihts, ka karra ministers schinni gaddâ daschus karra fungus starp teem arri to obrisleitnantu no generalschtaba, Schulginu, issuhstibs us Kursemmi, daschas puffes israudsiht un sinnas preeksch karra ministerijas falassiht, us to tad wiffahm polizejahm buhs schieem fungeem to pawehletu walihdsibu doht.

Kursem. un **Widsem.** gub. awises issluddina, ka tee saldati, kas 1836. gaddâ par 20 gaddu labbu deenestu ar Annas gohda sismi apdahwinati, no Nr. 251251 lihds 269036 irr preekschinti pee teem, kas dabuhu pensiju. Pensija tohp rehkinata no Janwar mehnescha k. g. un istaiks agrako lohni. Tâ tad Kursemmes un Widsemmes atstaukas wihri, kurru gohda sismes peederretu pee teem minnetajem nummureem, lai meldejahs ar luhgshanas rakstu us praista papibra, peeteel sawu atlaischanas biletu un usdohd sawu dsihwofli, kâ arri, no kurras rentejas to nandu gribb fauent.

— Naudas aistleeneschanas un usglabbaschanas labdes, kahdas no augstas waldibas Kursemmes nowaddeem pascheem atwehletas, ir ceriktetas Behrsumuisch as saweenotods pagastods, tapat Dundagass un Amburgas pagastods. Ja wehl fur tabs buhtu waj taptu zeltas, tad ar pateizibu sinnas preeksch awisehm sanemtum.

S.

No Sahteem. Tai nakti no 26. us 27. Mai eenahfusch 8 zilweki Sahtu frohgā. Ghdusch 1 un dshruschi, prohjam eedami fasehjuschi tai meitai rohkas, kas pee schenka galda bijusi, eegahjuschi gullamā kombari un tur arri frohd sineeku un frohd sineezi fasehjuschi, deenesta meitas eeflohdsijusch 1uknā. Nu skahjuschi pehz naudas wirsū, draudejuschi ar sohbinu, ja nedohfchoht. Uplehfusch 1 flapjus un lumodes, no turrenes 160 rubl. isnemdami. Resin ko wehl buhtu darrijusch, bet no zekka wihreem istrauzeti, aishbegusch 1 prohjam. Gan teefas pehz wainigeem melle, bet nau lihds schim nelo skaidri peenahfuschas.

Behterburga. Weimares Koelherzoga krohnamantineeka un Odenburgas prinzeffes Tereses kahsas buhschoht 28. August Behtermuischā pee Behterburgas.

— 19. Juni tē atbrauzā tee Bruhschu wirsneeki, kas no muhfu Keisara usaizinati us tahm rewijahm, ko grihb noturreht Krasnoje Selā pee Behterburgas: Prinzis Hohenlohe, 2 obersti, 1 ritmeisters, 1 majors un krohna printscha adjutants. 10. Juli tappchoht arri meefods fagaidihts Austrijas arkerzogs Wilhelms.

Arri Maslawā koleera sehrga fahlfusi rahditees; pilsehts ir ihpashas nodallās eedallihts, un komitejas zeltas, ka warretu sehrgai pretti karroht.

Kreewu walsts tulles 1871. gaddā ir eenehmuschas 49 milion t. i. 7 mil. wairahf ne tā 1870. gaddā. Uschahda rehkinuma raksta, ko finansministers Keisaram preekschā zehlis, pats Kungš un Keisars parastijis tohs wahrdus „tohti preezigi“. — Witsaugstaka pawehle atwehl wehl 6 mehneschus laika preeksch wezzahs papirh naudas pahemainischanas.

Jaroslaw-Bologdas dselszelsch 20. Juni ir braufschanai atdohts. 1. April 1872 Kreewu walst bij 43 dselszelli lihniyas, kohpā no 12,708 werstehm. Tai weenā Merz mehnesi wiffi schee zelli bij eenehmusch 8¹/₄ milion r.; brauzeju bij bijis 1¹/₂ milion.

S.

No ahsemmeem.

No ahsemmeem ta swarrigaka sinna, ka starp Wahsemmi un Franziju ta kontrakte dehl tabs atlikfuschas karra malkas un Wahzu saldatu isnemshanu no Franzijas, ir falihkta un tā, ka Franscheem pascheem jaleezina, ka Wahsemme sawu labprahhibu atkal rahdijusi. Preeksch tabs beidsamahs miliardes (tuhstots milionu) ir 1 gads laika peelikts.

Wahsemmei pa eefschu preeksch deewogan ar to unemtu karroschanu pret Jesuiteem un winnu draugu pulkeem. Wessela partija no kattoleem stahw ka eenaideeki pret waldibu, ihpashchi Bruhschu waldibu. Tai uguni ir no jauna eka leeta zaur kahdu runnu, ko pahwests nesen Mohmā turrejis un praweescha Daniela 2, 34. 35.

wahrdus peeminedams Wahsemmei draudejis, ka nahfchoht drihs tas afmins, kas wiffu to stalto bildi (Wahsemmi) samalschoht, tapehz ka eedrohschinajufees pahwesta garrigahs rohbeschas aistikt. Wahsemme un Austrija stahw eefsch saraknischanahs, kas wifs buhtu schim lai zigahm waldibahm jadarra, ja Deews scho pahwestu aifauktu un jauns buhtu zeltams, ka warrena Jesuitu partija lai nedarritu netaisnigi un pahri zitteem, jo kad tai jaunai wehleschanai buhtu janoteek tahdā ahtrumā, ka to dšrd jau no schi pahwesta no preekschu effam, prohti „praesente cadavere“ t. i. lihkim klah effoht, tad gan wiffadi warr notikt un ta leeta ihpashchi schinnis laikods ir no leela swarra, kahdas partijas wihrs par pahwestu tohp eewehlehts.

Frantschu karra teefu protofolles israhda, ka starp Parises dumpineekeem, komunisteem, ir pulkā bijuschas 1851 feewas un 681 behrni no 16 gaddeem lihds pat 7 gaddu wezzumam.

Londonē kahdas mallu eelas nammelē polizeja usgahjusi wesselu fabriki preeksch krohpleem; maseem behrnieceem tur tappa kahjas greishas darritas, augums maitahs, galwa saplazzinata, lohjekli tā eelausiti, ka pehz patikschanas warr rahditees par weenrohzi, weenkahji u. t. j. pr. Un ko dohmajeet, dasch sawu raddu behrni turp dewis, lai pehzahl ar to warretu jo brangi nabagoht un schelumus pee zitteem zilwekeem raddoht, naudu isspeest. Fabrikantam bijusi sawa talse preeksch karra wainas, ko lai istaisa; behrninam kahju pataisih par lihlu malkajis 30 schillini u. t. j. pr. Turpat arri usangusch 1 tappusch 1 eefshloti par blehscheem, lai us to smalkako proht israhditees par aklu, kibbu, duffutainu u. z. Taggad nu fabrikants lihds ar saweem selkeem (bij to leels pulks) ir no dohts teefahm, lai tabs spreesch par tahdu negantibu.

Konstantinopolē 2. Juli rihta agrumā iszehlees uguns grehls, kas wairahf ka tuhstosch nammu pelnods pahwehrtijis.

Japanes waldischanā, kas nesen daschas nekahribas pret kristigeem bij idarrijusi, ir zittadā prahā fitnufees un rahda teem atkal draudsi puhtu. Walsti tohp dselszelli buhweti un telegrafu lihniyas wilktas. Pee nupat beigtahs dwehseku flaitischanas atradda, ka Japanes Keisara walsti dshwo 37 milionu zilweku.

S.

Keisars Behteris I. tas Keelais

tā winsch sawus pawalstneekus mohdinajis no garra tumshas un kuhtribas us garra mohdribu un tiklu irahdashanu.

Neem 13, 11—14.

Keisars steidsahs us rahtuhfi, pawehledams, lai wiffi pilsehtas birgeri falassahs kohpā. Winsch us teem laipni runnaja, tohs drohschinadams, ka winni taps opsargati, tā ka tee drohschi un meerigi warr dshwoht. Turklahf winsch tuhlin issuhitija offijeerns, lai tee usmelle wiffus tohs behrnus, kas no pilsehta isbegusch 1 us Kreewu legeri un tohs atwehd un atdohd saweem wezzakeem. Nau-du isdallidams winsch gahdaja par ikweenu no teem, kas karra breefmās sawu padohminu saudejuschi. — Sawu

sohbini birgereem rabbidams winsch fazzija: „Schis soh-
bens lai irr par khlh, ka es juhs mihledams mihleschu,
juhfu teefas un rektes fargafchu un aistahwefchu, ar to
pafchu mihlestibu ar to es sawus zittus pawalstneelus
mihlesju, fargu un aistahwu.“

Wehl tanni paschâ 1704. gaddâ winsch gribbeja ee-
nent Mehveli sawâ waldischanâ, bet Sweedru spehls
krepofstê bij warren leels. Turklacht seema tuwojahs, ta-
dehl palikka meerâ.

18. Oktoberi Behteris ar leelu pagohdinashanu at-
nahza Moskawâ ar wiffahm tahm mantahm, fo karra
laukâ Sweedreem atnehmis. — Behtera dehlâ Alfel se-
schinai karrâ deeneja wehl par prafu saldatu pee lahjinee-
keem; jo winsch wehl nebij nopelnijees pa-augstinatu karra
gohda kahetu. Tahda preefschshime passubbinaja salda-
tus meera laifds uf passuafigu, kuffu un meerigu isturre-
schanohs un karra lauâ uf duhschigu kaufchanohs pret
eenaidneekem, jo tee redseja ka Keisars nerandsija uf dsm-
numa schekli, bet uf wibrifku istureschanohs un no-
pelna. — Augstmanneem tahda jauna eerikteschana nebij
pa praham.

Sweedri 1705 mehginaja Kronstattu un Behterburgu
pohsticht, bet tas teem ne-isdewahs wis.

Masahl laimes bij feldmarschalaw Scheremetjew Kur-
semme, fur Sweedri winnam wiffus leelgobbalus at-
nehma.

Behteris no jauna karrâ eedams un finnadams ka win-
na Kreewi, kas wehl gluschi nemahziti, mahnutizzigi zil-
weli, lohiti isbihstahs, kad tee kahdu retti redsamu rabdi-
schanohs pee debbestim eeranga, rakkija admiralaw Solo-
win grahmata tâ:

„Admiral kungs!

Kahkama mehnescha Imâ datumâ buhs faules aptum-
schojchana. Zifluddini to saweem saldatem eepreefsch,
ka lai tanni brihdi, kad foules starri newarr apfribdeht
muhfu semmi, kamehr mehnes gar faulî pamijees, un
faule aptumshota rahdahs, tee lautini ne-ibihstahs.
Kad winnus eepreefsch pamahja, kahdi Deewa darbi eefsch
dabbas irr, tad tee tohs sawroht un ne-ibihstahs.“

Zehschu Sweedru generals Loewenhaupt Kreewu speh-
lu Kursemme masinajts, tomehr winnam no ta mas lab-
bama lezhahs; jo arri winna pascha karra spehls bij fa-
rahwees masumâ, kalab winsch Kreewus pameidams Kur-
semme, patâ ar saweem Sweedreem atnahwahs uf Rihgu.

Kreewi 14. Septemeri 1705 eenehma Zelgawu.

Behz scho gabja Behteris ar leelu karra spehlu uf Lei-
scheem un farunnajahs ar khainu Augustu, kas no Sak-
sijas bij atnahzits uf Grodnu. Abbi wal dneefi faderjahs
pret Kahrlî. Behteris fuhlija 70,000 saldatus no rih-
teem, un Augusts sawus Sakschus fehlija fuhltit no
wakkareem, lai nahkamâ pawaffarâ Kahrlia spehlu Poh-
lids, no wiffahm puffedim marr aplent un imibzinahit.
Behz schids norunnas aishrauja Behteris 30. Oktoberi
1705 no teijenes uf Moskawu, fur winsch par seemu
wuhpejahs un gabdaja pa walts eefschfigu labklahschanu.

Kahrlis nomannidams ka winnu grihb gubsticht ka
putnu spohstas, zehlahs un isgahja Janwar mehnesi
1705 pee sipra seemas faktuma no sawa kohrtela, uf-
brukka negaidihts Kreeweem wirsâ, kas seemas kohrtelds
stahweja, un kahwa un isklibdinaja Kreewu karra spehlu.
Tad atfal atpalkat greeees pret wakkareem fkehja Sak-
schu armijai wirsâ, kas aishbegdama pametta Kahrla roh-
kâs dauds mantu un flaidrâ naudâ 200,000 dahlderus.
Turklacht Sweedru generals Reinschild zittâ weelâ kahwa
un isklibdinaja 18,000 Sakschus.

Behteris scho leelu nelaimi dabujts dsirdeht, ka winna
armija isklibdinata, fkehja kâ ar putna spahrneem no
Moskawas uf Grodnu, bet jau pee Smolenskas fastap-
pabs ar Menschikowu, kas tam pretti brauja, kas win-
nam wiffu to pohstu, kas notizzis isstahstija, un ka ta at-
likkust Kreewu armija marfcheere uf Ukraineem. Behteris
tuhlin steidsahs uf Rije wu. Sche winsch palikka kah-
das nedekas un likka pee Petscheras kloshtera usbuhweht
sipru krepofstu.

Te winsch kahdureis bij pee kloshtera archimandrita uf
maltiti. Bezis firmgalwis, muhks, pee galda apdeeneja.
Winsch glahses ar wihnu peeletas uf talerku lizzis Kei-
saram pee galda fehdoht, pasneedsa, bet pasneedsiht wih-
rixam rohla miffejahs, talerks paschkeebahs un wifs
wihns usgahsahs Behteram uf plezzeem. Behteris ittin
bahrgs no krehfla ustruhstahs; bet gudrais firmgalwis
mahzeja ahtras dusmas uf weetas apdsehst, fazzidams:
„Keisariska Majestete! ne pa pillitei, bet ar straumi is-
gahschahs ta Kunga swehtiba par jums!“ — Behteris
firmgalwin peeri nobutshojis eegahja sahnkambari un ap-
willa zittus swahrkus muggurâ un tad runnaja dauds par
Deewa swehtibu.

September mehnesi eelaufahs Kahrlis Saksija, darri-
dams schinni walst to, kas winnam patikka. Beidsiht
winsch ar Augustu meeru derroja, bet ar tahdu falih-
schanu, ka winnam nebuhs Behteram nekahdu palihgu uf
karroschanohs doht.

Menschikows 29. Oktoberi pee Kalifchas fakahwa
Sweedrus. Winsch ar sawu armiju atnahja pa seemu
Warschawâ. Augusts atdewa Pohlu khainu krehui
Stanislawam. Behteris Stanislawu ne-atsinna par keh-
ninu. Tad iszehlahs tanni laifâ, diwi gaddus no weetas,
Pohlids khainu islassoht, kreesmihgs dumpis, fur Poh-
lis pret Pohli karroja, dedfnadami pilfehatus un fahdschas,
famaitadami laukus un sehjumus, kamehr beidsiht truh-
kums un bads ar leelahm nahwes breefmahm dumpschanai
gallu darrija.

Behteris atstahs no sawa palihga, taggad weens
patâ stahweja schiglajam Kahrlam pretti.

Kahrlis ar 43,000 wihroem no Saksijas greefahs at-
palkat un Kreewu karra spehls sawalzejahs Leifchds pee
Weifseles un nelaida Sweedrus par uppi pahz, tâ ka teem
par seemu bij japaleel Beuhschu walsti.

Janwar mehnesi 1708 stahweja Behteris ar sawu ar-
miju Grodnâ. Kahrlis to dabujts dsirdeht steidsahs ar
600 johnteeem zellâ un piems ne kâ Behteris to dohmaht
warreja, jau 4 Februari walts widdû winsch raddahs

pee Grodnas wahrteem isbeedinadams Kreewu larra spehku, kas nesinnadams zil to negaidamo weesu atnahkufchi, negahja wis tohs fanemi, bet ismukka pa pilsehtas ohtreem wahrteem ahra.

Dhtra deenā gahja Pehteris ar 2000 wihreem us Grodnu, bet winnam bij jagreeschahs atpakkaf, jo pa to laiku wiffa Sweedru armija jau Grodnas tuwumā raddahs.

Zekki zaur pawaffaras uhdeni palikka flikti. Kahrliis ar sawu armiju apsehдахs lohrtelds un Pehteris ar sawu armiju dewahs us Wilnu.

Kahrliis, kà meenreis nodohmajis ne-apstahjahs mehginah, Kreewu semmi uswarreht, un Pehteri nozelt no waldifchanas krehsla. Winsch, fur zittadi newarreja, ar sawu armiju gahja bei zekka, pa dsikkeem mescheem un muklaineem purwjeem, jaunu zekku taifidams, lai ihfā laifā warr eelanstees Kreewu walsti. Kasaku Hetmannis, dsimnis Pohlis, kam mahrds Mazepa Pehtera fleypenais eenaidneeks fohlijahs ar saweem kasakeem Kahrliam nahlt palihgā. — Kahrliis ar sawu armiju, naktihm sem Klaijas debbes magkeniht atduffedams marscheereja 10 deenas no weetas, jo Leischu fahdschas un pilsehtinas bij nodedsinatas, lai eenaidneeki nesatrohn nei atduffu, nedi kahdu maifes reezeni. Nodedsinato weetu eedshwotaji badu zeesdami blandijahs pa mescheem, zitti raudaja un waimanaja us pelnu lohphahm un gruetscheem wahrtdamees, fur tee nesen parreefch, pahrtiklufchi un laimigi bij dsihwojuschi. Wiffa dsihwibas uskurra bij ismihzinata, arri akkas aismostas ar sprahgufchu lohpu maitahm. Kahrliis preefch sawas armijas par wisdahgako zennu, nedabuja ehdamo eepirktees. Turpretti winsch no sawu saldatu fuchareem pawehleja isdalliht tuhlfstoscheem baddazectejeem, sawu palihgu.

Kahrliis ar sawu armiju pehz pahzreestahm gruhitibahm atfneedsa masu pilsehtinu 5 juhdses no Mogilewas, fur winsch kahdas uppes mallā, apmettahs lehgeri. Kreewu feldmarschals von Gols ar 30,000 saldateem, tepat aij uppes un muklaina purwja bij apmettees lehgeri, kas ar dsikkeem grahwjeem un augsteem walneem sipri apzeetinahts raddahs. Pee schi karrafspehka peenahja wehl klah tee generali Menschikows un Kupnins ar saweem regimenteem, un nu, no abbejahm puffedm taifjahs karroht diwlabrtigā kauschanā, kahjineeki pret kahjineekeem un jahtneekei pret jahtneekeem. — Kahrliis rihta agrumā 4. Juli 1708 fastahdjis sawu armiju pehz labrias, fatwehra weenu offizeeru pee labbas, ohtru pee kreifas rohkas, mettahs kahjahm uppē eefschā. Uppi pahrpeldejis, wehl raddahs staignais purwis preefschā, fur jabreen zaur. Diwi regimentes tuhlin us karstahm pehdahm, un wehlahl wehl zittas steidsahs pakkaf sawam lehninam, kas purwi pahtriddis, ar plikku fohbenu rohka, pawaddihts no saweem leibgardisteem fkehja kà pats schiglais ehrglis Kreeweem wirfū un karrodams tohs uswarreja. Kreewi saudeja 3000 wihrus, kas nokauti un 200, kas kitta wangōs, tuiklahl 12 seelgabbalus un wiffu lehgera mantu. Sweedreem kitta 300 wihri un 219 bij eewainoti.

Pehteris apbrihnodams sawa eenaidneeka Kahrli tschallibu un duhschigu firdi, sakrahja jaunu karrafspehku,

Bet pirms ne kà no jauna eefahja karroht, winsch us-aizinjaja Kahrli, lai ar winnu meeru derr. Kahrliis lepmi atbildeja: „Schē nau ta weeta, fur par tabdahm leetahm jarunna. Nefur zittur, kà Moskawā es ar Kreewu Keisaru ruanafchu par meeru!“ — Pehteris tahdu atbildi dabujis fazzija: „Nu redsefim, kà Deews palihdsehs! Zyr daschureis redsehts, kas augsti kahpi, kas semmu kriht!“

Pehteris dohmaja, kà Sweedri taggad taifni us Moskawu ees. Bet nebij wis tā. Kasaku Hetmannis Mazepa peedahwadamees par palihgu Kahrliam padohmu dewa, lai ne-eet us Moskawu, bet wisapreefch us Ukraineem, lai winsch tē apgaida kamehr Mazepa ar saweem kasakeem Sweedreem peebedrojahs, lai ar diwlabrtigu spehku weeglahl isdohdahs Pehtera warru salauft. Pehteris scho sinnu dabujis tuhlin us karstahm pehdahm fuh-tija Menschikowu ar 16,000 wihreem Sweedru lehninam pakkaf. Menschikows 30. August Sweedrus panahja, un ja Kahrliis pats ar sawu spehzigu rohku nebuhtu faprtatis no Kreewu rohlahm iskautes mallā un isjprukt, tad winsch buhtu palizis Kreewu wangōs. — Pee Defnas uppes Ukrainde Kahrliis fastappahs ar Mazepu, kas winnam tikweem 5000 kasakus peewedde. Sweedru karrafspehks bij farahwees masumā. Wehl Kahrliis gaidija generalu Loewenhauptu ar 20 regimentehm, kas zaur Leischem marscheereja us Ukraineem. Pehteris pee Lisnas sagojdija Loewenhauptu un 25. Septemberi karrodams kahwa wairahl nekā 1000 Sweedrus. Dhtra deenā no pnsdeenas lihds wakkaram abbi karrapulki nahwigi jihnjahs karrodami, un Pehteris atkal dabuja wirsrohku. Schi irr patti pirma reise, kad Pehteris ar masaku spehku pret Sweedru leelaku spehku karrodams tohs uswarreja. Pehteris atnahja us Smolenfku. — Tanni paschā laifā Admirals Aprakfim, pret majohru Lübecker laudamees arri dabuja wirsrohku par Sweedreem.

Kahrli laimas faulite laidahs reeteht.

Taggad Pehteris gahdaja par Moskawas apzeetinafchanu pret eenaidneekeem, uu tad aifreisoja us Mowu. Tē winnam atsfrehja sinna, kà Kahrliis irr aplegherejis Pultawu. — Winsch tuhlin pawehleja lai generalis Belling, Sweedreem dohdahs wirfū no muggur puffes un Menschikows no preefchas. Pee schihs karrofschanahs pats Pehteris bij klahl. 3. Juni 1709 winsch sakpedis Sweedrus ar 65,000 Kreeweem no wiffahm puffedm karroja kà pats warrenais. Kur paschas wisleelakas breefmas karraulaikā, tur Pehteris pats pirmais klahl. Leelgabbala lohde trahpija winna zepuri, flintes lohdes draggaja winna sedlus us ko winsch firgam muggurā sehdeja, bet winsch kà eewainohts lauma, jo duhschigi spredahs eenaidneekeem wirfū, kamehr tohs pahwarreja. — Basauls notiklumū stahstōs Pehtera gohds irr augsti isflamehts, ko winsch pee Pultawas pelnijis, ispestidams sawu walsti no Sweedru usmahlfchanahm.

Zitti dohmaja, kà Sweedru lehninsch irr schinni affinainā karra nokauts. Winnu mekleja, bet atradda tikmeen tahs no lohdehm fadraggatas nestawas, us ko Kahrliis no Kreewu lohdehm eewainohts, bij sehdu lizis nestees pa karraulaiku, pee saweem saldateem, ko winsch us duhschigu

zihnischanohs usflubbinaja. — Pehz pabeigta flaktina litta Pehteris, kas iktatra wihra duhschibu mehdsä uszeenacht, tohs sawangotohs Sweedru generalus un wiroffizeerus pee sewis us malliti luhgt. — Bee galda fehshoht Pehteris usdsehra wesselibu teem Sweedru generaleem fazzidams: „Lai dshwo tee duhschigee wihri, kas lä meisteri manni ismahzjuschi karroht!“ Weens no teem Sweedru generaleem prafta: „Kurri irr tee meisteri?“ Pehteris atbildeja: „Juhfu schiglais un duhschigais lehnisch Kahrli XII. un juhs winna generati effat tee meisteri!“

Tohs sawangotohs generalus Pehteris atlaida gan, bet tohs semmakohs offizeerus un praftohs saldatus, ne-atlaida wis us mahjahm, turpretti winsch tohs isdallija pa sawu plafchu walsti, teem dohdams darbus un pahrtischanu; jo winsch fazzija: „no tohdeem gudreem wihreem kahdi sche Sweedri irr, warr manni Kreewi dauds labba mahzitees.“

Kahds offizeers eedrohschinajahs Pehteram dsirdoht par Sweedru lehninu issehbotees fazzidams: „Kahrliis gribbedams Kreewu walsti lä kummofu noriht, pee Pultawas irr aishijees.“ Pehteris tahdu neowaschanu dsirdedams offizeeru bahrgi aprahja: „Waj es ne-esmu Keisars un waj Kahrliis nau lehnisch? Waj newarreja tahda nelaine man usbrukt, kahda winnam usbrukfusi? Seb, kursch warr galwoht, kas nahlamä laikä wehl warr notikt? Ne-leelijees ar sawu gudribu un warru! Tur irr weens wehl gudrahks un warrenahks, ka rohka wiffu wadda un walda! Ne mums Kungs, ne mums, bet tawam wahrdam lai irr flawa un gohds!“

Sweedru warra gulleja falausta. Pehteris taggad pawehleja par Ukraineem un Pohteem. Winna walsts issteepahs no Baltistkas juhras par wiffu Seemel-Afsiu pahrlidh Behrinu juhrai. Winsch wisapreeksch atneffa pateizibu Deewam, tam wiffa labba dewejam, kas walstis un waldineekus pasemmo un pazilla. Diwi deenas noturreja Deewakalposchanu sem klaijas debbes welwes. — Pehz scho winsch pagohdinaja wiffus generalus ar gohdaschmehm un zittadahm apdahwinaschanahm. Menschikowu pazehla par obtro feldmarschalu.

„Un muhsu mihtais Keisars, kas ar sawu preekschihmi wiffieem rahdijis, ka rehwiseemmi buhs aistahweht, libds pehdejai affins lahstei, waj winsch farraloukä nau pelnijees pagohdinaschanu?“ Tä runnaja tee generati un ministeri, un saweenojahs us to, Keisaram luhgt, lai winsch peenemm to gohda kabrtu, us ko farratefa winnu pazelt: war wiffu farraspehla generalu pa faufu semmi un par admiralu par wiffu farraspehku us juhras.

Pehteris par tahdu pagohdinaschanu preezajahs, jo libds schim winsch augstahk nebij usdeenejis lä ween libds obrista gohda kabrtai.

Januar mehnesi 1710, eejahja Pehteris Moskawä pawaddihts no sawa duhschiga farraspehka. Moskawas eedfibwotaji bij uszehluschi septinüs gohda wahretus, sawu Keisaru pagohdinadami. No wiffahm mallahm atskan-

neja gamilefchana: „Lai dshwo muhsu Semmes tehws! Lai dshwo muhsu Keisars Pehteris tas Keelajs! hurrrra!“

Sweedru lehninu Kahrli —, kas dewinüs gaddus lä patä warrenais laimes krehslä fehdeja, no wiffieem apbrihnohs, bet te pee Pultawas wiffu sawu spehku saudejis — newarreja wis lehti pahrrunnacht us behgfschanu. Winsch labbahk gribbeja mirt, ne lä behgt. Beidschot winsch sawu offizeeru luhgfschanahm paklausidams, behde no Pultawas ar sawu masu atskufcho pulzinu. Behgdams winsch pazetigi paneffa wiffas gruhthas, kas jo deenas, jo augtin auga leelumä. Winnam firds ihpafchi fahpeja, par saweem ustizzigem farrawihreem, kas nekur neschkirdamees libds ar sawu lehninu kluffi un rahmi paneffa wiffas gruhthas, truhkumu un baddu. Saw trescha deena, un wehl nedabuja ne iik dauds ehdama, lä kummofinu pee muttes lilt. — Netti nelaine weena nahk, bet kad nahk, tad rohnahs nelaine nelaines gallä. Täpat te! Saw dabuja sinas, lä Kreewi tuwumä, kas winnu pehdas dsenn. Bet wehders tufsch, kahjas pekluffufchas. — Gan Kahrliis no saweem ustizzameem draugem un pawalstneekem negribbeja schkirtees, bet beidschot us generata Doewen-haupta luhgfschanu, lai taupahs, lä nekriht Kreewu wangöds, Kahrliis behdse par Dnepru pahr, us Turziju.

Pehteris litta Gbinu apsehgeriht, tur Kahrta peepilitas magafihnes apfargaja 900 Sweedri, kas nesphedami atturretees pretti, padewahs Kreewu wangöds. Pehz scho Kreewi atnehma Sweedreem Wiburgu. Rihga wehl turrejahs; bet bads un mehris plohstjahs pa pilsehtu, kas Rihdseneekus speeda Kreeweem padohtees. Wehlahk padewahs ari Leijas flanke (Dünamünde) Kreewu rohkäs, täpat arri Pehrnawa un Sahmu falla un wispehdigi Rehwele.

Tä Pehteris atnehma Sweedreem Widsemmi, Iggauunsemmi un Ingermanlandu, ar ko winsch emantofa Baltistku juhru, pa ko Kreewuwalsts andele dabuja zekku us ahrsemehm, un pee sawas walsts peedabuja flahk, wairahk nekä 1000 □ juhdses semmi.

Keisars Pehteris apfoblija saweem jauneem pawalstneekem winnu ewangelistku luttara tizzibu usturrecht un apfargahk un täpat winnu rektes un lilkumus. Wiffas stihdes leetas pehz Sweedru lilkumeem teefaja un isfchlihra. — Ihpafchi Rihdseneekem winsch israhdija, lä lilkumeem un ezejtahm teefahm buhs paklausiht. Tas notikka tä:

Kad Widsemme bij padewufees Kreewu waldischanai, tad Pehteris saweem generaleem Scheremetjew un Menschikow winnu nopelnu pagohdinadams, dahwinaja semmes gabbalus pee Rihgas. Pahris arllu semmes, ko Pehteris Menschikowam schkirtojis, peederreja weenam Rihgas birgeram.

Birgeris newarredams fapraft, kahdas winas dehl winnam atneemm grunti, eet us pilli pee Keisara schelotees.

Pehteris winna fuhdsibu usmannigi eeklausitees, tam atbild: „Beeness sawu fuhdsibu pee Rihgas magistrata, lai ismekle un spreesch taifnibu pehz lilkumeem.“

Birgeris tublin eet us raktuhfi, bet teefa kamejabs fuhdribu peenent. To jau gan sinnam kalab ta. Burgmeisteris winnu fubbinna, lai eet pee Keisara.

Birgeris brihndamees atbild: „Zuhs manni fuhdat pee Keisaru, bet Keisars manni fuhdijis pee jums!“

Magistrats tublin peenemmi fuhdribu, fo fittehrs faraksta protokollé. Defem papreefch Pehteris teefahm peekohdinaja lai wiffas fuhdribas gruntigi ismekle un lai taifnu teefu spreesch, weenumehr raudsidami us to isfchfirramo leetu, bet ne us teem kas spreedumu mekle, lai tee buhtu dšimmuſchi waj augſta waj semmâ kahrtâ.

Magistrat teefa wiſpapréeſch ismekleja, waj birgeris zaur kahdu noſegumu ſawas rektes pee ta semmes gabbala ſaudejis. Bet kad to atradda bes wainas, tad fuhdija teefas fullaini pee Menſchikowa, winnu aizinahd teefas preeſchâ.

Menſchikows zaur teefas fullaini magistratam atbild, ka wiſch to semmes gabbalu nau atnehmis ar warru, bet Keisars winnam to aſchſinſojis.

Burgmeiſters un raktelungi galwinaſ laufa fo ſchinni leetâ darriht. — Beidsoht burgmeiſters eet pee Pehtera iſluhgdamſ pawehleſchanu, lâ ſchinni teefas leetâ buhs ſrahdaht.

Keisars praſſa: „Waj jums nau ſikkumu pehz ka ismekleht un taifnibu spreesch?“

Burgmeiſters paſemmigi runnadams fakka: „Uſ tahdu wiſſi Zuſſu Keiſariſka majeſtete, parahdat ſcheklaſtibu—“

Keisars tam wahrâ kriſdamſ uſbrehza: „Scheklaſtibu! kahdu ſcheklaſtibu? ſikkumi nepraſſa wiſ ſcheklaſtibu, bet pateefu taifnibu!“

Burgmeiſters: Uſ tahdu wiſſi Zuſſu Keiſariſka majeſtete padohſees Ribgas pilſchtaſ ſikkumeem, wiſſſchekli atnahldami uſ raktuhfi, fur magistrats teefajamohs iſklauſinabs un ſpreedumu paſluddinabs.

Keisars: „Labi, es nahſſchu, kad teefa manni aizinabs!“

Magiſtrats wehl no jauna it ſmalſki ismekleja birgera fuhdribu un atradda ka winnam netaiſni pahri darrihts. Tad nolikka terminu uſ ſpreeduma paſluddinaſchanu un Keiſaram to ſinnamu darrija.

Terminu deenâ Keiſars atnahd raktuhfi. Magiſtrata lohzeſki iſeet Keiſaram pretti, to paſemmigi pawaddidami teefas kambari. — Keiſars pawehl, lai teefas lohzeſki apſchſchahs uſ krehſleem ap teefas galdu, un arri patſ apſchſchahs. — Sittehrs teefas wahrâ iſlaſſa Keiſara preeſchâ to fuhdribas ismekleſchanu no protokolla. Teefa praſſa Keiſaram, waj ſchinni ismekleſchanas leetâ wehl kas eerakſtams protokollé?

Pehteris atbild: „Kas weenreis rakſihts, taſ irr rakſihts un tam buhs eerakſtitam palikt.“

Wehl weenreis Keiſaram praſſa: „Waj nau wehl kahdas eerunnas kas protokollé irr japeſſime?“

Pehteris atbild: „Rakſti: Apfuhdſetam nau nekahdu eerunnu.“

Burgmeiſters paſemmigi gohdu dohdams runna: „Keiſariſka majeſtete! Maſſu ſikkumi pawehl ka teefajameem nebuhs klahd buht, kad teefataji protokolla rakſtus

pahrbauidami, flaidru pateefibu ismekle un to galla wahrdu pehz taifnibas spreesch.

Pehteris ſikkumam paſklauffigs, pazekabs no krehſla iſeet partakambari. Par brihdi aizinahdſ wiſch lihds ar fuhdſetaju ſtabu teefas galda preeſchâ. Spreedumu no protokolla iſlaſſija preeſchâ: ka birgeris ſawu grunts-gabbalu buhs paturrecht, un neweenam nebuhs bes wainas winnu ſirdiht.

Pehteris nobuſſcheja burgmeiſteri un raktelungus, fajzidams: „Labi jums! Effat taifni ſpreeduſchi! Un kad es, juſſu Keiſars, ſikkumeem paſklauffu, tad lai neweens pawalſtneekſ ne-ee drohſchinajabs teem pretti darriht!“

ſchi ſlawu par Pehteri, kas patſ ar ſawu preeſchſibni ſaweem jauncem pawalſtneekem iſrahdija, lai beſ-wiltiba un taifniba walda par teem, un lai eezeltus ſikkumus wiſſi gohdâ turr un teem paſklauffu, iſpau dahs iſhâ laikâ pa wiſſu Widſemmi un Jggauuu ſemmi, tâ ka wiſſas ſirdis ar miſleſtibu, pee tahda taifna wal dineka peekehrahſ.

Ne ilgi pehz tahs karroſchanas pee Pultawas, fuhdija Pehteris Menſchikowu ar karra ſpehlu uſ Pohſtem, fur generalſ Golz ar 15,000 wiſreem winnu gaidija. Sweedri kas Stanislawu par Pohlu kchninu aiſſtahweja, dſirdejuſchi to leelo pohlu, kas winnu kchninam Kabriam pee Pultawas notizis, iſbehdſe no Pohlu walſſs ahra uſ Pommereem. — Auguſtam auga jaunas zerribas uſ Pohlu trohni. Wiſch palaudamees uſ Pehtera palihgu greeſahs ar ſawu karra ſpehlu no Salkſias uſ Pohſtem, un luhdſa Pehteri, lai wiſch nahd uſ Dobruu (Thorn). Pehteris ſcho luhgſchanu paſklauffija. — Auguſtſ brauza Pehterim pretti un winnam luhdſa, lai nepeeminn pagahjuſchus laikus, fur wiſch tappis peepſeekſ, no ſawas ſabeedroſchanabs atkaptſees. Pehteris atbildſeja: „Iſhtennu draudſibu paſſiſt wajjadſiba. Taſ kas draudſibu atrauj wajjadſiba, irr patſ atſagziſees manni draudſiba.“ Ta Auguſta zerribas uſ Pehtera palihga ſahza ſchraubitees, un wiſch arri nedabuja no Pehtera par to palihgu pee Widſemmes uſwarreſchanas nekahdu atmaſſu. Bet kad Auguſtſ ar ſawu wahju karra ſpehlu weens patſ bes palihga atſtabts, neſinnaja neto zittu darriht, lâ ween luhgſees, tad Pehteris nepalikka wiſ zeekſ, bet atjaunoja ſawu draudſibu, abbi norunnadami weens ohtram palihdſeekſ pret Sweedreem, kas winnu abbeju eeaidneeki. — Pee ſchihſ draudſibas weedahwajabs arri Dahuijas kchniſch.

Kahdureiſ, kad wiſſi trihs leelwaldneeki lohpa farunnajabs par karra wiſru duſchibu un paſklauffibu, eeſahza Dahuijas kchniſch ſawus ſaldatus uſleelikt fajzidams, ka tee irr neween gruntigi eeahziti karra wiſri, bet turklahd arri nozeetejuſchi, ſihkti wiſri, uſ ka ſpehlu un paſklauffibu warr pawantees. Pohlu un Salkſias kchniſch Auguſtſ, wehl labbahd uſleelija ſawus Salkſchus, kas effoht daudſ duſchigaki ne lâ Dahui, turklahd iſſkohſidams tohs warrenus dartus, fo karroſoht tee paſtrahdajuſchi.

Pehteris abbeju kchnim leelſchanehs dſirdejis, pagreeſahs uſ Auguſtu fajzidams: „Es juſſu kchniſchigat ma-

jestetei gribbu to padohmu doht, lai juhs sawus Salfshus magleniht masahl isleelitu, jo tee irr tahdi paschi tram-migi sakk, kahdi tee Pohli." Tad atkal us Dahnijas kehniinu: „Un juhfu kehniischligas majestetes saldati, jeb-schu tee gruntigi eemahziti un sawa deenesti nozeetejuschi, sibksti wihri, tomeht nedrihkst par manneem Kreeweem pazeltees; jo mans karraspehks irr dibbinahts us paklau-sibu; bet kad wehl ne-esmu redsejis, tad newarru tizzeht, waj juhfu saldati wiffas leetas tahdi paklausigi, kahdi manni Kreewi.

Abbi kehniini pastahw us to, ka winnu saldati irr wiffas leetas paklausigi.

„Nu labbi, kad ta irr!“ fakka Behteris, „ismehgi-nasim! Mehs schè effam, schi namma ohtra behniina (tahschà). Waj irr weens weenigs saldahs wiffa juhfu armija, kas, kad winnam to pawehl, schè pa atwehrtu lohgu nolezz semme us eelu? Es sinnu, ka manni Kreewu saldati, tuhlin us mattu paklausihis.

Abbi kehniini fakka, ka winnu saldati par sawu keh-ninu wisleelokas breefmàs ees, tàpat ka Kreewu saldati par sawu Keisaru.

Behteris eesauzahs: „Ah, waj tà manni kungi? waj spahrnus jau sawelkat, negribbedami freet? Tiztat man! es to labbahl sinnu un sawrohtu. Kad es no saweem sal-dateem ne til dauds paklausibas newarretu gaidiht, lai tee us mannu pawehleschanu lezz pa lohgu ahra, tad wehl ne-buhtu Narwu eenehmis, nedi pee Pultawas Sweedrus pahwarrejis.

Dahnijas kehniinisch: „Es labbi sinnu, ka arri manni saldati kad winneem pawehletu, lehks pa lohgu us eelu, bet to newarru spreesf, waj tahds iragalwis irr pateesi duhschigis saldats.“

Behteris: „Un tomeht, kad winnam ne til dauds pa-klausibas nau, tad pee krepofstu sturmeschanas tahds nederr. Es luhdsu kehniischliga majestete, islassat weenu no saweem wisduhschigakeem un wispaklausigakeem saldateem, un aizinajat winnu schurp, lai winna duhschibu un paklau-sibu pahbandam.“

Dahnijas kehniinisch: „Ta irr gruhra leeta. Turflaht man schè tuwumà tikween mas pulks saldatu rohnahs.“

Behteris: „Tatschu tee saldati, kas sawa kehniina tu-wumà, newarr buht bailigi nedi stuhrgalwigi, bet drohschi un paklausigi.“

(Uf preefschu wehl.)

Zohziga druzina.

Sehns praffija pee bekkera: „Kapehz tahs franzmaisee tik masas effoht?“ „Tapehz, ka tahs tik weenu stundu wezzas.“ tam tikka atbildests.

J—i.

Mannai mihlakai

(ultohs no J. S. B.).

Kluffa nakti, dseefmu garrà,
Manna bals wehl skann'
Winnà saktà birses mallà:
Wihla, nahz pee mann'!

Spohschais mehnes, kluffu nakti
Saldi midfina;
Saunu lauschu nitnu wakti
Dsem' is prahina!

Dstedi lastigalas dseefmu,
Al! ta tewim juhdi
Karsu mihlestibas leefnu;
Tew' preefsch mannis luhdi.

Winnà sawroht firschu flahpes
Wihlib's fahpes arr';
Kunstedama wairoht wahtes
Wihkta sirdi warr.

Lai arr' tew ta sirds aistustahs
Wihla! nahz pee mann'!
Rohkas, sirds tew pretti sneedsahs;
Nahz, aplaimo mann'!

Atbildas.

C. A. — B. No Juhfu 3 dseefmitaahm til weenu (d. r.) warrefim isleelabt. Ta J. K. par gobdu, lai labbahl paleel! Druffata ta neso ne-plean, ja gribbeet raksttu to winnam pascham preefsiht, tad darreet!

S. B. — P. R. m. Paldeews! Tai rakstibas leeta Jums gan taifniba, bet fur jau til dauds raibumu, neneffim wehl jaunus. Tah-das wainas pilnam it neweenà wallodà nespelj isiddeht.

Latw. aw. apgabdatajs.

Rabbibas un pretschu turgus Jelgawà, 3. Juli, Rihgà, 1. Juli un Leepajà, 12. Febr. 1872. gaddà.

	Ralkaja war:	Jelgawà.	Rihgà.	Leepajà.
$\frac{1}{3}$	Tschetw. (1 puhru) rubsu	1 r. 90 f.	2 r. 50 f.	2 r. 30 f.
$\frac{1}{3}$	" (1 ") kweeschu	4 " — "	4 " 25 "	4 " 80 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") meeschu	1 " 90 "	2 " 25 "	2 " — "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") ausu	1 " 25 "	1 " 60 "	1 " 15 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") firnu	2 " — "	3 " 25 "	3 " — "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") rupju rubsu mittu	2 " — "	2 " 35 "	2 " 25 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") bishdesu	2 " 50 "	4 " — "	3 " 25 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") " kweeschu mittu	5 " — "	5 " — "	5 " — "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") meeschu putrainu	2 " 50 "	3 " 75 "	3 " 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") kartoffeli	— " 60 "	1 " 50 "	1 " — "
10	pudu (1 bitawu) feena	3 r. — f.	4 r. 50 f.	4 r. — f.
$\frac{1}{2}$	" (20 mahz.) fweesta	4 " — "	4 " 80 "	5 " — "
$\frac{1}{2}$	" (20 ") dseljes	1 " — "	1 " 15 "	— " 90 "
$\frac{1}{2}$	" (20 ") tabata	1 " 60 "	1 " 25 "	1 " 80 "
$\frac{1}{2}$	" (20 ") schisttu apprau	5 " 20 "	— " — "	— " — "
$\frac{1}{2}$	" (20 ") frohna itanu	2 " 25 "	2 " 35 "	2 " — "
$\frac{1}{2}$	" (20 ") brakta	1 " 80 "	1 " 15 "	1 " 20 "
1	muzzu linu seblu	9 " — "	— " — "	8 " — "
1	" flifu	10 " 50 "	11 " 50 "	15 " — "
10	pudu farfanas fahls	6 " 50 "	6 " 25 "	— " — "
10	" baltas rupjas fahls	6 " 25 "	6 " — "	6 " — "
10	" " smalkas fahls	6 " 40 "	6 " — "	6 " — "

Basnizas un skohlas sinnas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Mahditajs: Sinna. Missiones sinnas VIII. Missiones dabwanas fanemtas. Preeksch mehmturu skohlu Sallaspillē 26. Dshwiba un nahme.

Sinna.

No Leel-Gezawas, 5. fwehtdeenā pehz leeldeenas. Schi deena irr preeksch Gezawas draudses deewsgan wehrā leelama. Jo, kà Elkanus seewa Anna, fawu dehlu Samuēli — kad to bij atschlihruse — tam Kungam peewedda (1. Samuēla 1, 28.); tāpat ilgaddus schai fwehtdeenā, Gezawas draudse fawus pa-audsinatus behrnus tam Kungam, wiina nammā preekschā shahda; prohteet, schai fwehtdeenā teel arweenu muhsu jaunelki. — kad tee pehz leeldeenas atfwehtes, tahs 4 nedelas irr behrnu mahzibā bijuschī, — eefwehtiti.

Schai fwehtdeenā no rihta salaffahs wiiffi eefwehtijamee mahzitaja muishā, kur tee teel pehz wahrdeem isfaukti un tad mahzitajam pakkal, pirms puifeni tad meitenes, pa dirweem blakku, us basnizu un eelsch tahs, — ar pulstenu swannishanu un ehrgetu skannu, — eewaditi. Pee altara nogahjuschi mahzitajs lihds ar jaunelkeem nomettahs zekōs kluffumā Deewu peeluhgt, un tad teel dseedata: „Tu Gars no Deewa fwehtais Deews, u. t. j. pr.“; pehz tam fahlahs eefwehtishanas darbs, kà jau tas katrā draudse noteek.

Basniza bij stipri pilna, jo schai deenā neween paschu draudse, bet — pee labba laika, — arri beeschi no laiminu draudsehm, fanahl muhsu Deewa nammā.

Zil fwehts preeks aishenun firdi to wiiffu usskattoht, kà schee pee fwehta altara, Deewa un wiiffas draudses preekschā, apshlahs turreht un fargahgt to schlihtu Ewangeliumu.

Lai tas scheligais Deews, stiprina winnu lahjas, kà tahs nenoflihd no ta pateestbas zekla, ko tee schodeen irr fwehrejuschi staigahgt; un kad tee irr noslihdėjuschī, palihds attapt Kristus pehdās, kurras winneem no draudses preekschneekem un wezzakeem, — zil eefpehjams — skaidri rahditas.

Zapateizahs skohlmeisteru publineem un mahzitajam, zaur kurra ihpaschigeem publineem, muhsu draudse irr 6 skohlas zehluschahs, kurras katris behrns wismas 2 seemas teel mahzihts, zil ween tai laika irr fpehjams.

S. B — — nn.

Uppesmuishā noturrejahm tai 26. Mai fawu 19. skohlmeisteru fapulzi, us kurru bija 15 skohlmeisteri un zeen. Jaunpils mahz. fanahlfuschī. Bahrunnaja par to

leelu leelo raibunu Latweeschu rakstneezibā, kur taggad gandrihs katrs pehz sawas wihses raksta. Daschi turrehs pee Stendera, zitti atkal pee Bielensteina mahzibahm, bet dauds arri pehz sawas ihpaschas wihses raksta. Ko weens raksta ar h, to zits bes h, ko weens ar dubbulteem neskanneem, to zits atkal til ar weenu paschu, kur weens leelgarro f, tur zits atkal ihso galla s. Kur tahdi raibumi, tur skohlmeisteram aplam grubti nahlahs behrneem pareisi rakstishanu eemahziht. Buhtu gan teescham teizama leeta, kad Latw. draugu beedriba, kas tal wiswairahk ar wallodas lohpschānu darbojahs, wispahrigus padohmus un apspreedumus par scho swarrigu leetu isdohtu. Sinnams, peespeest neweenu pee tam gan newarretu, bet kad wahrdenize, bihbele, dseefnu gramata un muhsu taggadeji 3 laika raksti pehz weenas wihses taptu rakstiti, tad warbuht ar laiku wiiffi scho rakstishanu peenemtu. *) Zeen. Jaunpils mahz. dewa to preeka sinnu, kà likkumi preeksch Kursemmes pagasta skohlāhm us Behterburgu preeksch apstiprinashanas effoht aishutiti. Puffijahm un pahspreedahm Wiedemann padohmus par behrnu usteifschānu un par winnu fmahdeschānu un apstrahpi. Lai gan gramatina preeksch tahdeem Wahzsemmes skohlmeisterem bij farakstita, kur behrni no 6. jeb 7. gadā fahl skohlā eet, tad tomehr schihs mahzibas gandrihs it wiiffas arri pee muhsu behrnu andsinashanas bij lohti eewehrojamas. Arri muhsu fapulze to par derrigu atradda us preekschu sawas fanahlfchanas prohwees mahzibas turreht, kà tahs jau Wahnes aprinka konferenzē eewestas, lai warretu brahligā mihlestibā ne ween zits zittu pamahziht, bet arri zits no zitta mahzitees. 3 amata beedri apnehmahs us nahkofschu fapulzi, kas buhs Kengesmuishā tai 24. September, prohwees mahzibas par bihbeles stahsteem, katkifnu un rehkinashanu turreht.

No Birschu draudses Leishōs. No Latw. aw. peelik. 1870. gad. Nr. 31 un 33 laffitaji sinnahs, kà fw. Bah-

*) Tahdas pat schelofchanahs, par muhsu ortograffijas fajuufschānu un wehleschanahs, kà tahdat nebuschānai drihs taptu gals darrihts, flann no wiiffahm puffebm. Zil lgi tā lai wehl eet? Ar preeku warram to flannu neit, kà Latweeschu draugu beedriba, kas ne ween tā wezzaka flary tahm zittahm, bet kurras middā arri atrohahs tee wihti, kas fwehj pee wallodas likkumeem runnāht un fpreest, nahkofschā gadā fapulzē, kas tays Rihgā noturreta, irr nodohmajusi arri scho leetu preekschā nemt. Kà dšrdam beedribas presidente buhschoht us schihs leetas apspreechānu wehl eelubgt drukkātāmu kungus, awischu redaktoris un daschus zittus, kuru dohmas un padohmi schāni leetā leetahs swarrigi. Kad til eelsch pahri leetahm spohthōhs weenotees, tad tee masakee raibumi wafchi no few isditu. Ferram tad, kà tautas draugi draudhgi roblas dohpees lohpt scho dabrgu tautas mantu.
Latw. aw. awgahdatajs.

wila basniza buhweta un eefwehtita; taggad te tif gribbu kahdus wahrdus teift par schihs basnizas jaunahm ehrgelehm, kas schogadd ohtrös waffarasfwehtlós tappa eefwehtitas. — Bahwila basnizas ehrgeles malka 925 rubl. un irr taifitas no flawena ehrgetu buhwetaja August Martiu kunga Rihgá, kurfch scho darbu mums wiffeem par preeku glihti un stipri pastrahdaja. — Lai gan draudse masa un tai nekahda kapitata nau, tad tomehr ta diwós gaddás gandrihs pus naudas preefch ehrgelehm fametta; — it ihpafchi muhsu draudses muifchneeki bagatas dahwanás dewa un tá tad zaur muhsu basnizas zeen, preefchneeka baron von Budberg l. un muhsu zeen. mahzitaja Seraphim kunga ruhpihu gabdashanu mums bij eefpehjams jaunas ehrgeles eemantoht. — Weidsoht falku daudj pateizibas wiffeem zeen. dewejeem, kas sawu grassí preefch muhsu basnizas labpraht dewufchi un wiffuwairahl pateizibas tam Kungam kas tahs dahwanás fwehtijis un mums lihds schim palihdsejis!

Adam Fernas,

basnizas preefchneeks no femneetu puffes.

Luttrin u basniza 1870. gaddá zaur schihs basnizas draudses kunga laipnibu tappa apdahwinata ar jaunu altara bildi. Schi bilde (no 6 pehd. augstuma) israhda to Kungu Jesu pee krussta stabba. (Behz flawena skunstis mahldera Rubensa bildes: Kristus pee krussta stabba). Winna nau wis mahleta, bet ar ekkas sehrwehm druffata. Schihs ekkas druffas bildes tohp Bahzsemme druffatas pehz ihpafchi flawenu meisteru modukeem un nahkaks daudj lehtaki, ne ká tahs, ko pee mahldereem apstelle. Tur klast no schihs bildehm jafakka, ka tahs pehz isskatta us mattu irr lihdsigas teem flaweneem originaleem, turprettim kad pee kahda taggadeja mahldera apstelle un daudj simtus ismalka, wehl newarr sinnaht, ká tam tas darbs isdohfees. Muhsu Luttrin u basnizas bilde zaur Lukas grahmatu bohdes kungeem Zelgawá no Bahzsemmes apgahdata, malka ar wiffu seltitu rahmi (Zelgawá taifitu) til kahdus 70 rubl. Kad nu esmu dsirdejis, ka daschas draudses wehlahs few arri no schahdahm ekkas druffas bildehm kahdu altara bildi eegahdatees, tad warru par sinu arri to lezibu doht, ka muhsu bilde, kas nu jau 2 seemas un 2 waffaras stahwejus un twailus un fallu paneffusi, it ne druzzin nau skahdejupees, bet stahw wehl schodeen tahdá pat glihtumá, kahdá to fahemahm. S.

Widssemes landags sawás schi gadda runnás irr daudj arri gar skohlas buhschenu darbojees, to rahda tee nospreedumi: preefch Baltiskas politechnikas skohlas Rihgá malkaht ká lihds schim 4000 rubl.; tápat arri us preefchu doht ar 2 tuhst. rubl. peepalihdsibu Wirkenruh un Willandes gimn. skohlai; preefch Ballas kastera skohlas un pagastu skohlmeisteru seminaru un preefch jaunzeekama skohlmeisteru seminaru Widssemes iggaunu dalka ifgaddus pa 5 tuhst. rubl. Bes tam wehl preefch tahm puffehm, kur ar skohlas buhschenu wehl eet wahjaki weenreis dohs 1250 rubl. un tad ifgaddus pa 375 rubl.; ta

lohne preefch Widssemes skohlas usrauga kunga irr no 500 r. pa-augstinata us 1500 r. Irr arri nospreests skohlmeisteru seminarós list mahzibt freemu walloda, ka pagastu skohlas behrneem, kas arri to mahzibu grihb, to warretu sneegt. Preefch kurlmeymo skohlas palcel tee agrakee 600 rubl.; preefch Edemeestes (Behrnaw. apr.) jaunas basnizas, us ko konwents jau bij dewis 1000 r. irr wehl 1000 r. atwehleti. (3. f. St. u. 2.)

Zelgaw. apr. komiteja no lutteru palihdsibas lahdes no 1. Janwar 1872 lihds 1. Juni irr pee teem kaffe bijuscheem 2487 rubl. 38 kap.

Genehm u si klast dahwanas:

No Zurogges nel. aptekera Hengel		
pr. Neustattes	142	18
" Zurogges draudses	20	—
" Salgalles	40	—
" Saukas (7) un Elfschnu d. (3)	10	—
" Bez- un Jaunfaules	38	—
" Semites	25	—
" Wahnes	12	—
" Zelg. latw. pilf. d.	18	30
" Zelg. mahz. d. basniz. uppurs preefch Sahmu fall.	25	—
" Dannental baron v. Bach	10	—
" zittas dahwanas	2	—
kophá		2829 rubl 86 kap.

Isdew u si:

Behterburgas galwaskomitejai	800 rubl.	— kap.
Sahmufall. komit. pr. lutt. skohlahm	600	—
Latw. grahmatas Simbirskas latw.	25	—
Neustattes basniz. dr. Hengela testam.	142	18
" no aprinka komitejas	150	—
Bonemunes dr. pr. skohl. n. u. fest. m.	250	—
Weenai mahz. atrait. ar 5 mas. behrni	200	—
Ihpafchas dahw. pr. Sahmu lutt. sk.	59	1
Kanzellejas isd., par naudas fuhthschenu, gadda rehki.	20	93

2247 rubl. 12 kap.

Tá ka wehl kaffe atrohdahs 582 rubl. 74 kap.

Schinnis deenas aprinka komitejai no diwi puffehm irr wehl luhgschanas pehz palihdsibas nahkufchas, bet masas rohziabas deht ta nau fpehjus palihgu sneegt un irr luhdsejus tahlahl raidijusi pee Behterburgas galwas komitejas. Ta weena luhgschana bij deht palihdsibas, ka warretu Witebskas pilsehtá to lobti masu deewanammu daudj mas leelaku pahretaiht. Ta basnizas draudse patti to nefehtama bij luhgusi, lai schi aprinka komiteja tai us 10 gaddi bes intressehm leen 2000 rubl., tá ka ta pa 200 rubl. ifgaddus nomakfadama 10 gaddu laiká warretu to parahdu ar pateizibu atlihdsinaht. Bet kad nu schihs komitejas kaffe, ká reklinums israhda, bij til 582 r. 74 l., no kurreem wehl 61 rubl. irr dahwanas preefch Siberijas

latweescheem un 300 r. preeksch Boneweschas jaunas draudses mahzitaja ustarra jau atwehleti, tad newarreja to luhgshanu paklausibt. Ta ohtra luhgshana bij preeksch teem us Nowgorodas gubernu isgahjuscheem latweescheem, kas preeksch sawas kolonijas Derewo eefahfuschi skohlās nammu buhweht, un teem truhfst 100 lihdsi 150 rubl., ka warretu scho darbu pabeigt. Schibs wezafahs kolonijas irr 6—7 gaddu wezās un tā tad tur rohdašs beheni, kas bes wiffas mahzibas usang un lam ta dabiga ewang. lutteru tizziba palek swescha, jo dshwo widdū starp zittas tizzibas laudihm un wehl paschu widdū baptistu mahzibas jauz un schaubā tahs dwehseles. Ar Pehterburgas galwas komitejas palihdsibu Nowgorodas mahzitajam isdewees preeksch Derewo kolonijas ihpaschu skohlmeisteri eestahdiht, kas nu sawu amatu ar Deewa palihgu pareisi kohp; bet nepezeefchams truhfums bij ta masa ruhmitē preeksch fahdeem 80 skohlās behrneem. Atkal palihdsibas lahde rahdija palihdsibu, 300 rubl. dohdama, ka warretu prahwaku skohlās nammu buhweht. Ar Deewa palihgu schi ehka nu irr appaksch jumta, bet wehl truhfst greeftu un grihdu, lohgu un durwju un krahshnu; paschi latweeschi, zil ween pee sawas leelas nabadhibas spehdami, irr lihdsi publesjuschees, bet taggad wairahk nespehj. Tapehz tad nahk ta luhgshana, lai tizzibas beedri un tantu brahti palihdsigas hirdis rahditu un ar teem truhfstofcheem 100—150 rubl. ispalihdseru. Kad nu schi aprinka komiteja nespehj to summu pasneegt, tad ta to luhgshanu darra tizzibas beedreem tahlahk sunnamu un buhs gattawa, ja kristigi dahwanataji fahdas dahwanas pasneegs, labprahk tahs fanemt un us Derewo koloniju nosuhtih. Un Deewā tas kungs lai joprohjam swehti to swehtu darbu, ko ewang. lutteru palihdsibas lahde Deewa wahrdā usuehmufi wedd un grihb joprohjam west.

Cv. Lutter. palihds. lahdes Jelgaw. awr. komitejas direktors.

C. von Fireks.

Pehterburgas Kreewu kurlmehmo skohlā 1. Janw. 1872 bij 107 wihrischi un 66 feew. mahjami.

— Pehz taut. apgaism. ministerijas rufkeem us tahm 8 uniwersiteetum: Tehrpatta, Pehterburga, Masflawa, Kijewa, Karkowa, Kasane, Odeffa, Warschawa — 1. Janwar 1871 bij professeeru un skohlotaaju amatōs 521, truhka wehl no waijadhsiga skaita 152. Studentu skaitis 1. Janw. 1871: Pehterburgā 1168,

Masflawā 1541,

Kijewā 784,

Tehrpattā 659,

Kasanā 590,

Karkowā 552,

Odeffā 410,

Warschawā 981,

lohpa 6685.

No scheem studeereja: teologiju (Deewa wahrdū gudr.) 70, par teefas lungem 3376, wehsturi un wallodas

556, matematiku 606, dabbas gudribas 427, par daktereem 1650.

Missiones sinnas VIII.

Schemakah draudse zaur semmestribzeshanu ispohtita. Nijā ais augstoom Kaukasus kalneom Armenijas semmē appaksch Kreewu waldishanas dshwo kristiga tauta, kas no wezru wezreem laifeem atgreesusees pee kristigas tizzibas, neds Rohmas neds Greeku kattoleem irr peebedroju-sees, bet eeksch garrigahm leetahm no ihpascha arkibiskapa jeb patriarka (weztehwa) waldita, dshka tumshbā irr eegrimmufi, tapehz ka tai nau nekahda draudshba ar tahm leelakahm kristigahm draudshem. Schahs tautas lohzeklus laikam arri pee mums warr dabuht redieht, jo tee ar sawu prezji, dahrgreem audelkeem, nahk muhsu pilsehtōs us tirgeem, bruhni no waiga, ar melleem matteem Zuhdu laudihm lihdsigi; zitti no teem staiga opfahrt muhsu pilsehtōs dahwanas laffidami preeksch sawahm basnizahm ar grahmatahm no saweem preestereem sawaddōs rakstōs pehz Turku rakstu mōhdes rakstitahm, kuru muhsu starpā neweens nemahk islahsiht; tee ar mehds muhsu starpā leelitees muhsu tizzibas beedri eefam, tapehz ka tee nau neds kattoli, neds Greeku tizzigi; bet no Deewa wahrdreem tee mas ko sinna, kas netohp neds fluddinati basnizās, neds mahziti skohlās. Tapehz, kad Ciropā missiones darbs fahza nemtees, arri pee Armenoescheem tappa subtititi missionari, ihpaschi no Baieles missiones beedribas, kas Deewa wahrdus fluddinaja un skohlu turreja. Bet nezil ilgi pehz tam waldiba ahrsemmu missionehm leedsa to darbu, un teem missionareem bija sawa druwa ja-astahj. Ap to paschu laiku pee teem missionareem peestahjāhs weens jaunellis no Schemakah pilsehta, ar wahrdū Sarkis Hambarzumof, kristigu mahzibu kahrodams. Lihdsi nemt tee to newarreja, tapehz ka winsch newarreja dabuht passī us Wahssemmi; tad tee winna noraidija us Jggauuu semmes pilsehtinu, Weisfenstein, kur teem bija draugi, kas missiones darbu mihleja un kohpa. Tē winsch t. 1838. g. no kristigeem draugeem mihki usnemts un mahzihts, pehz kahdeem gaddeem Aehwelē skohlmeistera eefamu waireja isturreht un dewahs us sawu dsimteni un ar sawu draugu palihgu tur ezehla weenu behrnu skohlu. Bet tee preesteri ar niknu prahtu skattijāhs us winna darbu un apshudseja winna pee tā augstaka biskapa, ka preekschā winnam bij ja-aisbildinajāhs; — zaur gubernatora stipru rohku ween winsch tappa isglahhts no slepkaweem. — Bet winna mahzishanas un apleezinaschanas tahs preezas-mahzibas dehl nebija weltigas; pehz kahda laika no winna pee Ewangeliuma tizzibas atgreesu sakrahjāhs mafs pulzinsch; no teem preestereem tee no draudses tappa issumti, Umbarzumowā patē isdshihts. Kreewu waldiba tohs no draudses isflehtus aistahweja, un pehz 2 behdu gaddeem teem tappa atwehlehts no Armenoeschu bas-

nizā atšķirtees un Maflawas zeen. generalsuperintendents Karlblohmis tohs warreja Ewangeliuma litteru draudse usnemt. Jaunai draudsitei peederreja 500 dwehseles; teem laizigas mantas gan mas bija pee rohtas, bet tee bija preezigi pee dwehsetu uskohpshanas wissu fawu nabadsibu uppureht; tamdeht teem idewahs fewim Deewa nammu uszelt un par mahzitaju fewim apgahdaht weenu Armeneti ar wahrdu Israel Bet Dolskonjanz, kas mahzitaja amatu Lehrpatas augsta skohla mahzijeas. Tas notikka t. 1869. gadda. Bet schinni 1872. gadda 28. Janwar Schemakah no gruhtas peemekleschanas tappa peemekleta. Ta bija swebhtdeena; pulkstien 10ds no rihta wissa draudse fawa Deewa nammina fapulzeta eesahza deewakalposchanu ar dseedashanu. Redsi, tad peepeschi zehlahs breefmiga semmesrihzeschana; ehka jahza kusteetes, muhri, junts un wehrbakki fagruu un apbehre wissus wihrus; bet tahs fewas ar teem behrneem, kas pehz rihtsemju eeraschahm zitta sahle bij fapulzejuschahs palikka isglabhtas; ahra isbehguschas tahs redseja to nelaimi, kas bija notiklusi, raudadamas un fleegdamas mekleja teem wihreem doht palihgu; bet wissi pilsehta eedshwotaji stahweja klacht ar neschehligu sirdi neweenu pirkstu nepazeldami. Pehz 5 stundahm 40 saldati, no waldibas shtiti, tohs wihrus jahza israkt; 20 bij nomirruschi, zitti wissi gruhti eewainoti, ta ka schim brihscham zitti wehl guft. Tee isglabhtee stahsta, ka tee wihri no afmaeem un bakkeem fapreesi un newarredami ne kustetes ar flaanu balti effoht Deewu luhguschchi un swebhti eelsch ta kunga fawu garru islaiduschchi. Tanni pascha waklara tee tappa paglabhati, tad tee sahri garrā rinda tappa us kappeem wissi un 20 bedres teem bija atdarriuschahs, tad newarreja beigtees ta raudashana, jo ne ween tahs atraitnes ar teem bahrineem apraudaja fawus maises dewejus, bet wissa draudse bija pawissam ispohsita, bes pajumta, bes pahrtikshanas, bes padohma, jo ne ween tas Deewa nams, bet wissa pilsehta ehkas bij fagruuschas. Nakti wisseem bij japaleef eelas, kur tee no ehku druppahm uggunus uskutra. Wissa maises pelnischana guft pee semmes, un zehlees seels trubkums un dahrgi laiki; dauds no teem eedshwotajeem irr iskliduschchi, zittas pilsehta dakas pawissam jau tukshas no eedshwotajeem. Muhfu tizzibas beedreem arri buhs ja-isklilst par wissu Armenias semmi, pehz maises eijscht, ja tai draudsei nenahl palihgs no fweeschahm weetahm, un tad arri til dauds gaddu puhlinfch pee draudses fakrahshanas buhtu pawelsti bijis. Schemakah pilsehta te newarr palikt jo zits no teem draudses lohzeleem jau 3—4 reisas fawus nammus no jauna usbuhwejuschi, kas zaur semmesrihzeschanu pohsta gahjuschi; ka gan tahda weetā warretu palikt, kur neweenu brihdi newarr drohschi buht? Arri newarr te palikt tapehz, ka teem tur maises nau, tee nabagi wissu irr palaudejuschi, tee pahrtikluschchi stahw bes maises

pelnischanas; ta draudse wissu fawu padohmu jau pee basnizas un skohlas usbuhweschanas, kohpa 6000 rublus, istehrejusi. Tapehz ta draudse fawam mahzitajam un skohlmeisteram jau fazzijusi, lai mekle zittu weetu, jo nespehjoht wairs teem to algu doht. Weenas dohmas wissai draudsei stahw prahta, ka warretu kohpa fawus wezzus dshwolkus atstahht un atkal kohpa apmestees zitta pilsehta, kas klachtumā, ar wahrdu Petroski, lai ne-isklilstu. Bet arridsan to ta nespehjt padarriht bes palihga. Pateesi, kas gan gribbetu fawu sirdi aissleht pret tahdahm behdahm, kas gan negribbetu fawu rohku atwehrt preefch tahdeem tizzibas brahkeem, kas til karsti irr ruhpejuschees par fawu tizzibu un to ar til dauds behdahm apleezinajuschchi? Wahsemmes draudses tapehz preefch teem brahkeem Schemakah pilsehta dahwanas tohs famestas. Waj arridsan muhsu draudses, waj arridsan pee Latweeschu awischu lassitajeem, kas scho behdu wehsti lassa, ne-atdarriees sirdis un rohtas? G.

Missiones dahwanas fanemtas:

No Aprikku un Saleenes dr.	6 rubl.	—	kap.
" Seem. Durbes	7	"	"
" Gramsdas	7	"	"
" Ugables	4	"	"
" Randamas	25	"	"
" Semites	10	"	"
" Balgalles	11	"	50 "

H. Raeder,

Kuld. mahzu d. mahzitajs missiones generelreferents.

Breefch latw. mehnturli skohlu Callaspillē wehl eemakfahsti:

no Zihrawas un Wirginaku dr.	9 rubl.
" kahdas zeen. Latweetas	3 "
pawissam	12 rubl.

Selgamā, 26. Juni 1872.

Mahzitajs H. Schulz,

mehnturli skohl. direktors no Kursemes pusses.

Dshwiba un nahwe.

Kas weenreis' dsmst, tas diw'reis mirst,
 Kas diw'reis dsmst, tas weenreis' mirst.
 To Deewa wahrdi rahda. (Zahn, 3, 3. 5. 6.)
 Kas mshscham dshwoht wehlejahs,
 No jauna peedstint jasteidsahs.
 Al zilweks! par to gahda.

A. K—k.

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No zensures atwehsehts. Rihga, 30. Juni 1872.

Druckahis pee J. W. Steffenhagen un dehta